

“SÅ GÅ DOG PÅ BIBLIOTEKET! INTERVIEW LYKKE FRIIS

I en nyoprettet stilling som prorektor for uddannelse på landets største universitet sidder Lykke Friis med det overordnede ansvar for uddannelsesområdet på Københavns Universitet. REVY har taget en snak med eksministeren om, hvordan bibliotekerne understøtter uddannelse, og hvordan de studerende er i dag.

Af Lotte Thing Rasmussen, red.

Fuldtidsstuderende er det nye kodeord på Københavns Universitet. Studiet skal være hovedbeskæftigelsen, men det betyder ikke at universitetsuddannelsen skal omdannes til et nyt 4.G.

”Det nytter ikke, at de studerende tror, at de får alt serveret og blot afventer yderligere besked fra professoren. Ja, du kunne fx gå på biblioteket, burde være mottoet. Universitetet er også dannelse, og at lære, hvordan man selvstændigt udvælger stof og udvider sin eksisterende viden. Det er biblioteket en stor del af”, siger Lykke Friis.

Hun ser en fælles udfordring i at gøre de studerende mere bevidste om, at det er et fuldtidsjob at være studerende.

”Jeg vil ikke sige, at de ikke er motiverede, men 28 timer i snit om ugen brugt på studiet er ikke nok. De skal være fuldtidsstuderende, og her spiller bibliotekernes studiemiljøer en rolle, med fx bibliotekszonerne som gør, at man har lyst til at være og blive på campus. Det kræver faciliteter og de rette rammer”, siger Lykke Friis og fortsætter med at nævne bibliotekerne som et eksempel på en institution, som har formået at forandre og tilpasse sig.

”For ikke så mange år siden talte man om biblioteksdød – det er der ingen, der taler om i dag. Universitetsbiblioteket har evnet at gå fra at være en selvstændig institution, til at være en funktion, som leverer til det samlede universitet.

Samarbejdet mellem bibliotekerne og undervisningsmiljøerne er vigtigt”, siger Lykke Friis.

Et samarbejde, der ikke altid har været naturgivent. Lykke Friis henviser til en af sine favorittaler, hvor Ronald Reagan ytrer det berømte citat ”Tear down this wall”. Om end murerne omkring bibliotekerne aldrig har været i Berlinmursstørrelse, så mener hun dog, at der har været mure.

”Men murerne er ved at forsvinde, og det skal de også, fordi det bibliotekerne kan levere i den grad er inde i hjertet af vores uddannelser. Biblioteket fungerer ikke, hvis der er for mange mure omkring”, siger Lykke Friis.

En af de funktioner, som biblioteket bidrager med er studiemiljø. Noget, som Lykke Friis vender tilbage til gentagende gange under interviewet. Det fremgår tydeligt, at Københavns Universitet pt arbejder meget målrettet med studiemiljø. Men det er også tydeligt, at Lykke Friis oprigtigt mener, at bibliotekerne, bl.a. på studiemiljøområdet, spiller en langt mere central rolle for de studerende i dag, end de har gjort tidligere.

”I min studietid var biblioteket der, man lånte en bog, og så gik man hjem. I dag er der studiemiljø med læsepladser, grupperum og forskelligartet indretning. Det er blevet et mødested. Bibliotekerne er også blevet koblet op på et mere overordnet formål omkring studie gennemførelse, og det er jo ikke en rolle, man giver til hvem som helst. Det understreger bare den massive forandring, som bibliotekerne har evnet”, siger Lykke Friis.

Redskaberne

Bibliotekerne spiller ikke kun en rolle i forhold til studiemiljøet. Også på den faglige bane, fx omkring søgeteknikker, har bibliotekerne noget at byde ind med. Lykke Friis forklarer bibliotekernes stigende betydning på dette område med blandt andet, at universiteterne i dag optager en langt

LYKKE FRIIS

Født 1969

Ph.d. i international politik 1997

Klima- og energiminister 2009-11

Prorektor Københavns Universitet fra 2013

Vild med fodbold (fan af Bayern München)

større del af ungdomsårgangene end tidligere (27 % af ungdomsårgangene bliver i dag optaget på universitetet, red.).

”De studerendes instinkt i dag er Google. Mit var at gå på biblioteket. Informationskompetence er vigtig i den overflod af informationer, vi lever med i dag. Derfor er redskabsfagene langt vigtigere end tidligere. Bibliotekerne kan løfte en konkret opgave her. Tidligere gik man ud fra, at studerende bare kunne de her ting”, siger Lykke Friis og understreger, at det er universitetets forpligtelse at stille disse redskaber til rådighed.

”Her kan bibliotekerne også være med til at løfte opgaven. Søgeteknikker og kildehåndtering, – det er områder, hvor bibliotekerne har stor ekspertise. Og studerende, som har disse kompetencer, har også større chance for at gennemføre en uddannelse”, siger Lykke Friis.

Hun mener godt, at bibliotekets faglige undervisning kan være en fast integreret del af de studerendes undervisning, men at det er vigtigt at være meget opmærksom på, hvornår man tilbyder disse redskabsfag.

”Det skal ikke være overbudsmodellen, hvor det udbydes på de første dage på studiet. Man skal ikke have kastet for meget i hovedet som ny studerende. Redskabsfagene skal især tilbydes når de studerende erkender, at de selv har brug for dem – fx op til store opgaver.”, siger Lykke Friis.

Den digitale generation

De studerende i dag er 'the digital generation'. De er født og opvokset på nettet. Og Lykke Friis er også selv online konstant.

”De studerendes digitale vaner står ikke i modsætning til de akademiske kompetencer, de skal oparbejde i deres tid på universitetet. Nutidens informationsflow giver jo mulighed for at opnå en kolossal viden. De akademiske dyder, herunder informationskompetence, gør dem i stand til at skelne skidt fra kanel, men der er farer der lurer.”, siger Lykke Friis og går over til en personlig erkendelse:

”De senere år har jeg selv mærket, at mit eget vidensniveau har været dalende på nogle emner. Jeg måtte erkende, at der naturligvis er forskel på at skøjte rundt og orientere sig på nettet, og på at fordybe sig i en helstøbt akademisk gennemgang med diskussion og analyse og siden har bøgerne fået et stort comeback for mig. Jeg stoppede op i min egen måde at tænke på og få informationer på.

Det er ikke, fordi jeg mener, at internettet er fordummende, men der er nogle eklatante farer. Mine bogindkøb og antal lånte bøger på biblioteket har været stærkt stigende, siden jeg kom frem til den erkendelse. Men du skal have lært fordybelsen for at kunne falde tilbage på den - for at opdage, at der er en fare. Jeg er også holdt op med at læse bøger på skærmen, for fristelsen er for stor; så tjekker jeg lige mails og afbryder mig selv. De studerende skal også lære at fokusere og lære fordybelsens kunst. Noget som biblioteket i høj grad er repræsentant for”, siger Lykke Friis.

Lykke Friis roser bibliotekerne for at erkende de studerendes mangfoldighed i indretningen, altså at man ikke kan indrette til 'one size fits all'.

”De studerende organiserer sig forskelligt i deres hverdagsstudieliv. En læseplads er ikke bare en læseplads. Nogen skal have ro og andre skal have flydeplads, farver og lyd. Da jeg læste, havde vi ikke det valg. Og igen er bibliotekerne med. Fornylelsen er også kolossal i forhold til, at man fx kan søge og bestille hjemmefra. Og generelt bare hurtigt og god service”, siger Lykke Friis.

Forskermuren kan brydes

Men kan biblioteket i fremtiden blive mere end et serviceorgan og indgå mere i fx undervisernes udarbejdelse af pensum eller andre akademiske processer?

”Det sker jo allerede i dag, at man kan trække på biblioteket, når man sammensætter sit pensum, men det kan godt gøres i endnu højere grad, fordi ekspertisen er der. Jeg tror også, at biblioteket kommer til at spille en større rolle, når det gælder om at nedbryde en anden mur, nemlig muren mellem forskere og studerende. Her har bibliotekerne en fordel, fordi det ikke er et fagspecifikt sted”, siger Lykke Friis.

Som eksempel nævner hun tværgående faglige aktiviteter, fx forskerfrokoster, hvor forskere fremlægger ny forskning.

”Der er også grobund for, at den uformelle kontakt, som de studerende i høj grad efterspørger, opstår i biblioteksmiljøerne. Når den kontakt først er opnået, er muren brudt. Det er altså både en mulighed for at se nogen af koryfaerne, og også en afmystificering af forskerne”, siger Lykke Friis.

Og nu hvor vi er ved forskerne, går Lykke Friis over til at tale om, at det er oplagt for forskere at bruge bibliotekerne fx i forbindelse med publiceringsstrategi.

”Jeg kan blive helt svedt ved tanken om, hvor mange nye tidsskrifter, der er kommet til, siden jeg var aktiv forsker – jeg forsøger at følge med, men det er et stort arbejde at opnå og bevare overblikket over, hvordan de er rankede, hvad de indeholder, og hvor debatterne foregår. Det er godt at kunne få hjælp til”, siger Lykke Friis.

Hun oplever, at biblioteket i den grad er kommet ind på universitetet qua de mange funktioner, så biblioteket ikke længere er så knyttet til selve bygningen.

”Min faster er bibliotekar, og for mig var hun bare faster, der var bibliotekar. Men da hun skiftede job fra et folkebibliotek til det daværende Kommunedata, gik det op for mig, at hun jo mestrede informationsteknologi på meget højt plan. Mange af de funktioner, vi har talt om, kan kun lade sig gøre, fordi bibliotekspersonalet også har formået at udvikle dygtige kompetencer”, afslutter Lykke Friis. ●

DE HURTIGE

Hvad brugte du sidst biblioteket til?

„Jeg skulle have nogle bøger om Cuba, fordi jeg skulle på ferie der“.

Paperback eller e-bog?

„Jeg har vænnet mig til aviser på skærmen, men jeg er ikke glad for det. Jeg elsker det der med at kunne rive en artikel ud og have den liggende i tasken. Bøger – dem skal jeg have i hånden“.

Fysisk bibliotek eller Bibliotek.dk?

„Det kan godt være, jeg skal have bøgerne i hånden, men jeg bestiller på skærmen“.

Hvad læser du lige nu?

„Jeg læser en ny fransk roman, der hedder ”The Yellow Eyes of Crocodiles” af Katherine Pancolog er lige blevet færdig med ”Forbandede yngel” af Anne-Cathrine Riebnitzsky. Jeg har altid gang i minimum 4 bøger samtidig. Jeg læser en bog om Cuba, som opfølgning på min rejse. Og jeg læser en bog om første verdenskrig, fordi jeg er ved at forberede en konference i omkring 100-året for første verdenskrig – og a pro pos det med den helstøbte oplevelse, så havde jeg surfet lidt rundt, men jeg endte med at måtte have bøger“.

Hvilken faglitterær bog vil du anbefale alle studerende?

„En rigtig god grundbog om videnskabsteori, og dem er der jo mange af“.

Det bedste bibliotek, du har besøgt?

„Fiolstrædes. Det er studiepladser nu, men bygningsmæssigt, synes jeg Fiolen er fantastisk“.

Apple eller Android?

„Apple“

Bonderøven eller Brdr. Price?

„Brdr. Price“

Tarantino eller Von Trier?

„Tarantino“

Medina eller Mahler?

„Mahler“

Island eller Istanbul? ”

„Istanbul“

Forret eller dessert?

„Uh det var svært. Forret!“

SPØRGSMÅL FRA
FORENINGENS FACEBOOK.COM/DFBIB

Bibliotekschef på professionshøjskolen Metropols bibliotek Peter Flodin:

Hvem har ansvaret for studiemiljøet på en uddannelsesinstitution?

„Det er et fælles ansvar. Et godt studiemiljø kan ikke skabes ”topdown”. De studerende på KU har været meget aktive og er kommet med mange ønsker og input i forløbet her.“

Hvilken rolle spiller biblioteket i denne sammenhæng?

„Bibliotekerne spiller en stor rolle for studiemiljøet. Det er et læsested, et mødested og et fælles sted på tværs af fagligheder, og bibliotekerne har i den grad udviklet sig på studiemiljøområdet.“

Bibliotekschef på Syddansk Universitetsbibliotek Bertil F. Dorch:

Hvordan kan bibliotekerne bidrage til:

- At kvalitetssikre forskningsbaseret undervisning?

„Fx ved at underviserne i højere grad inddrager bibliotekerne, når pensum skal sammensættes.“

- Til spredning og anvendelse af universiteternes forskningsbaserede vidensproduktion til/i samfundet herunder i ikke-universitære uddannelser?

„Biblioteket er med til at facilitere og udbrede viden. Biblioteker spiller også en betydelig rolle i demokratiet mht. at levere relevant information, og som mødested. Her er foredrag og andre aktiviteter, som alle kan deltage i.“

- Til dokumentation, formidling og kommunikation om institutionernes uddannelser, forskning og markedsføring samt

„Fx ved forskellige arrangementer afholdt i biblioteksregi med biblioteket som et af universitetets fælles steder.“

- Til øget integritet i såvel forskning som undervisning

„Det kan jo være ved at stille redskaberne i informationskompetence til rådighed.“

